



CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/63/2001

OPINIE O TRANSPORCIE PALIWA ATOMOWEGO DO TEMELINA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2001

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Niedawny przejazd przez Polskę pociągu z prętami uranowymi dla czeskiej elektrowni atomowej w Temelinie wywołał ostrą reakcję organizacji ekologicznych i władz samorządowych Szczecina, gdzie paliwo to było przeładowywane. Krytykowano przede wszystkim utrzymywanie tego faktu w tajemnicy, nieinformowanie o nim nie tylko opinii publicznej, ale także władz samorządowych miejscowości znajdujących się na trasie przejazdu.

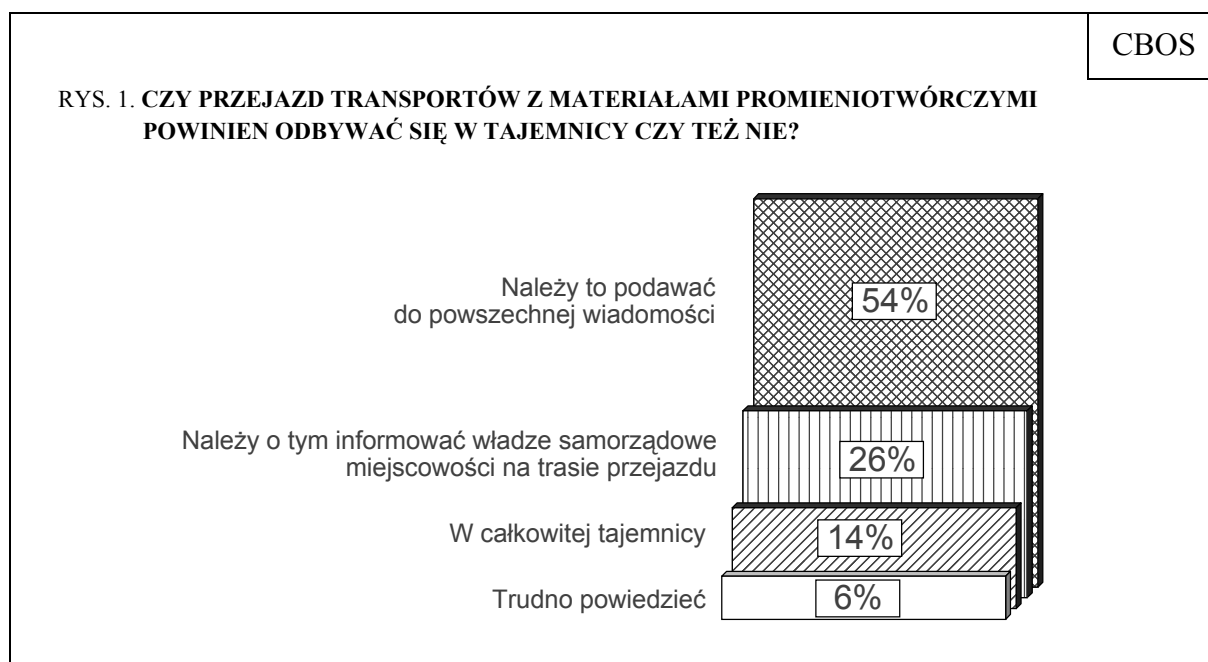
W związku z tym, że przewidywane są kolejne tego rodzaju transporty, zapytaliśmy badanych¹ o stosunek do tej sprawy.

Mniej więcej w tym samym czasie² Duma Państwowa Rosji wniosła poprawki do ustawy o ochronie środowiska naturalnego, umożliwiające wwóz na terytorium Federacji Rosyjskiej odpadów radioaktywnych z zagranicznych elektrowni atomowych. Pojawiła się więc możliwość starań o przewóz tych odpadów przez Polskę z Europy do Rosji, co dodaje aktualności tej sprawie.

W naszym badaniu pytaliśmy jedynie o stosunek do faktu, który miał już miejsce - przewozu materiałów dla elektrowni atomowej w Temelinie. Ponad połowa ankietowanych (54%) uważa, że informacje o takich transportach należy podawać do powszechnej wiadomości, a co czwarty (26%) - że powinny je otrzymywać tylko władze samorządowe miejscowości położonych na trasie przejazdu. Jedynie co siódmy respondent (14%) akceptuje utrzymywanie faktu przejazdu takich transportów w całkowitej tajemnicy.

¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (132) zrealizowany w dniach od 11 do 14 maja 2001 roku na liczącej 1032 osoby reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

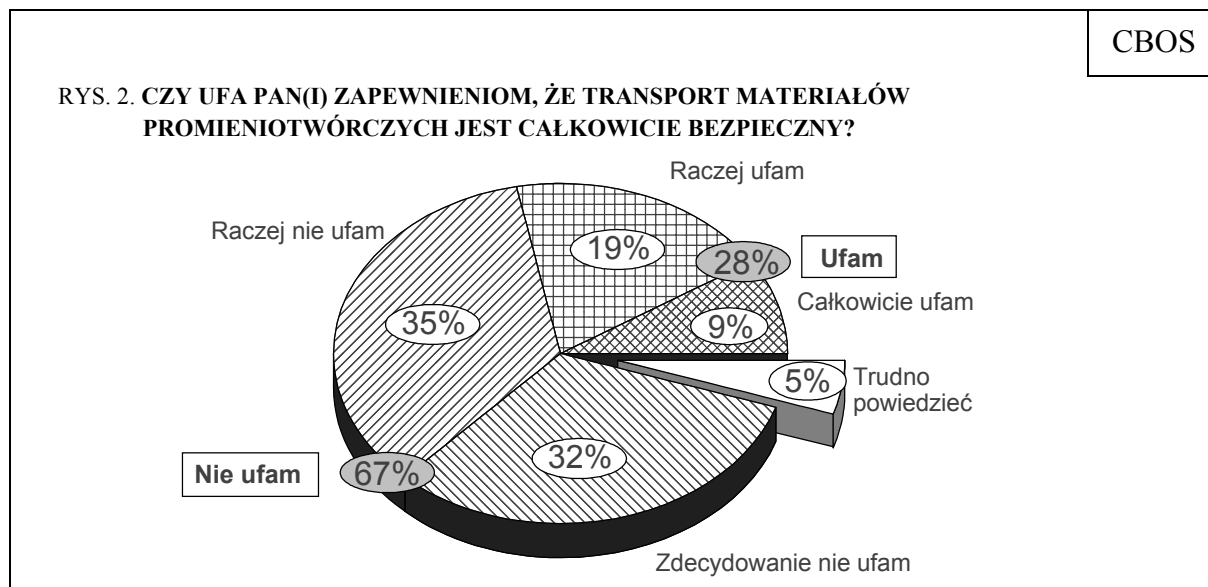
² 18 kwietnia 2001 roku.



Utrzymywanie tego rodzaju transportów w tajemnicy niemal dwukrotnie częściej niż inni aprobują ankietowani z wyższym wykształceniem oraz przedstawiciele kadry kierowniczej, inteligencji. W grupach tych co czwarty badany opowiada się za utajnieniem takich wiadomości.

Gdy informacja o przejeździe przez Polskę transportu prętów uranowych dla elektrowni w Temelinie przedostała się do wiadomości publicznej, środki przekazu opublikowały opinie ekspertów stwierdzające, że tego rodzaju materiały nie stwarzają żadnego zagrożenia skażeniem promieniotwórczym.

Jednak zapewnienia te nie trafiły do przekonania zdecydowanej większości społeczeństwa. Pełne zaufanie do informacji o braku zagrożenia związanego z transportem tego rodzaju materiałów zadeklarowała niespełna jedna dziesiąta badanych (9%), podczas gdy co trzeci (32%) wyraził całkowitą nieufność. Łącznie z tymi, którzy brak zaufania wyrażali bardziej umiarkowanie (*raczej nie ufam*), dwie trzecie respondentów (67%) stwierdziło, że nie wierzy zapewnieniom, iż transport taki jak pociąg wiozący pręty uranowe do Temelina jest bezpieczny.

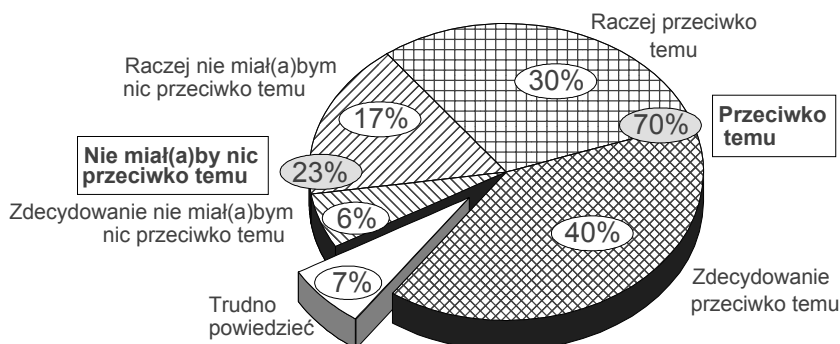


Zaufanie do opinii ekspertów wiąże się z wykształceniem badanych. Najniższy poziom zaufania występuje wśród osób z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym - w tych kategoriach tylko co piąta osoba (21%) ufa zapewnieniom o bezpieczeństwie takiego transportu. Wśród tych, którzy mają wykształcenie średnie, zaufanie jest nieco większe (32%). Jedynie wśród respondentów z wyższym wykształceniem ponad połowa (54%) wierzy opiniom specjalistów, zapewniających o bezpieczeństwie tego rodzaju transportów. W grupach społeczno-zawodowych przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz pracujący na własny rachunek mają podzielone zdania na ten temat, natomiast we wszystkich pozostałych grupach zdecydowanie przeważa nieufność.

Interesujące jest, że wyraźnie bardziej podejrzliwe są w tej sprawie kobiety - wśród nich odsetek nieufających zapewnieniom o bezpieczeństwie transportów z paliwem atomowym zbliża się do trzech czwartych (72%) ogółu, podczas gdy wśród mężczyzn nie sięga dwóch trzecich (62%).

Brak zaufania do zapewnień o bezpieczeństwie transportu takich materiałów powoduje zapewne, że aż 70% badanych sprzeciwia się przejeżdżaniu przez Polskę pociągów z takim ładunkiem.

RYS. 3. GDYBY WIĘCEJ TAKICH TRANSPORTÓW MIAŁO PRZEJEŹDZAĆ PRZEZ POLSKĘ, TO CZY BYŁ(A)BY PAN(I) PRZECIWKO TEMU CZY TEŻ NIE?



Sprzeciw, rzecz jasna, jest bardzo silnie związany z brakiem zaufania do opinii specjalistów w tej sprawie. Jednak nawet wśród osób, które ufają, iż tego rodzaju materiały są bezpieczne, ponad jedna trzecia nie zgadza się na ich przejazd przez Polskę. Jest to znacznie więcej niż przyjmujących postawę odwrotną - akceptujących przewóz mimo braku zaufania do opinii zapewniających o jego bezpieczeństwie.

Tabela 1

Zaufanie do opinii o bezpieczeństwie transportu	Stosunek do przewozu przez Polskę materiałów promieniotwórczych			
	zdecydowanie przeciw	raczej przeciw	nie miał(a)by nic przeciwko temu	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Ufam	9	28	57	6
Raczej nie ufam	34	49	13	4
Zdecydowanie nie ufam	80	11	8	1
Trudno powiedzieć	3	19	11	67

Warto zauważyć, że sprzeciw wobec przejazdu przez Polskę transportów z paliwem atomowym nie zależy od wieku badanych, lecz jedynie od wykształcenia. Można więc przypuszczać, że w razie przejazdu następnych pociągów wiozących takie materiały ewentualne demonstracje na trasie spotkają się z dość powszechną aprobatą we wszystkich środowiskach.

Opracował
Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Niedawno ze Szczecina do granicy czeskiej przejechał pociąg wiozący materiały promieniotwórcze dla czeskiej elektrowni atomowej. Transport odbył się w tajemnicy. Czy, Pana(i) zdaniem, przejazd takich transportów powinien odbywać się w tajemnicy czy też nie? 1 - powinien odbywać się w całkowitej tajemnicy; 2 - należy o tym informować władze samorządowe miejscowości na trasie przejazdu; 3 - należy to podawać do powszechnej wiadomości w prasie, radiu, telewizji

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	14	26	54	6	1032
Płeć					
Mężczyźni	20	27	50	4	489
Kobiety	9	26	58	7	543
Wiek					
18-24 lat	11	32	55	2	147
25-34	18	30	49	2	182
35-44	13	32	52	3	208
45-54	17	20	59	4	202
55-64	11	30	54	5	113
65 lat i więcej	12	16	55	17	179
Miejsce zamieszkania					
Wieś	12	22	55	11	385
Miasto do 20 tys.	14	27	59	1	116
20-100 tys.	17	25	57	1	197
101-500 tys.	14	27	56	3	214
501 tys. i więcej mieszk.	14	42	39	5	120
Wykształcenie					
Podstawowe	13	18	57	13	273
Zasadnicze zawodowe	12	26	60	2	291
Średnie	13	32	51	5	369
Wyższe	25	31	42	3	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	27	33	39	1	73
Prac. umysł. niż. szczebla	14	35	48	3	95
Pracownicy fiz. - umysł.	15	30	52	4	98
Robotnicy wykwalifikowani	14	30	56	0	76
Robotnicy niewykwalifik.	19	19	59	3	38
Rolnicy	12	22	59	7	51
Pracujący na własny rach.	11	32	48	9	38
Bierni zawodowo					
Renciści	13	15	66	7	105
Emeryci	12	22	53	13	204
Uczniowie i studenci	10	44	46	0	72
Bezrobotni	15	20	62	3	133
Gospodynie domowe i inni	7	23	59	11	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	19	30	49	2	170
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	19	28	50	2	97
sekt. pryw. poza rolnict.	15	34	48	3	178
prywatnym gosp. rolnym	11	18	63	7	77
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	9	24	63	4	136
276-399	7	27	61	6	124
400-549	15	22	55	7	206
550-799	15	26	51	8	151
Powyżej 799 zł	17	25	55	3	170
Ocena własnych war. mater.					
Złe	12	21	60	7	408
Średnie	14	29	52	6	418
Dobre	17	32	48	3	205
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	5	29	54	12	78
Raz w tygodniu	14	26	55	5	515
1-2 razy w miesiącu	12	28	55	5	158
Kilka razy w roku	14	27	55	4	171
W ogóle nie uczestniczy	22	20	49	8	106
Poglądy polityczne					
Lewica	14	30	52	3	328
Centrum	15	24	58	3	278
Prawica	16	33	49	2	201
Trudno powiedzieć	9	16	58	17	220

Tabela 2. Specjaliści zapewniają, że transport materiałów promieniotwórczych jest całkowicie bezpieczny. Czy ufa Pan(i) tym zapewnieniom?

	(%)			
	Ufam	Nie ufam	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	67	5	1032
Płeć				
Mężczyźni	35	62	3	489
Kobiety	21	72	7	543
Wiek				
18-24 lat	32	65	2	147
25-34	31	64	4	182
35-44	30	66	4	208
45-54	27	71	2	202
55-64	21	76	3	113
65 lat i więcej	22	62	16	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	22	68	10	385
Miasto do 20 tys.	32	64	4	116
20-100 tys.	25	75	1	197
101-500 tys.	31	66	3	214
501 tys. i więcej mieszk.	42	55	3	120
Wykształcenie				
Podstawowe	21	68	12	273
Zasadnicze zawodowe	21	74	5	291
Średnie	32	66	2	369
Wyższe	54	45	1	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	52	47	1	73
Prac. umysł. niż. szczebla	34	65	1	95
Pracownicy fiz.- umysł.	30	68	3	98
Robotnicy wykwalifikowani	25	75	1	76
Robotnicy niewykwalifik.	23	73	3	38
Rolnicy	16	70	14	51
Pracujący na własny rach.	49	51	0	38
Bierni zawodowo				
Renciści	21	67	12	105
Emeryci	22	68	10	204
Uczniowie i studenci	42	57	2	72
Bezrobotni	21	75	4	133
Gospodynie domowe i inni	13	81	6	47
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	31	67	2	170
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	43	57	0	97
sekt. pryw. poza rolnict.	34	64	2	178
prywatnym gosp. rolnym	11	75	14	77
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	22	72	7	136
276-399	14	78	9	124
400-549	27	66	7	206
550-799	27	67	6	151
Powyżej 799 zł	41	56	3	170
Ocena własnych war. mater.				
Złe	16	76	8	408
Średnie	32	63	5	418
Dobre	42	57	1	205
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	14	73	12	78
Raz w tygodniu	27	68	5	515
1-2 razy w miesiącu	26	69	5	158
Kilka razy w roku	33	64	4	171
W ogóle nie uczestniczy	34	60	6	106
Poglądy polityczne				
Lewica	31	65	4	328
Centrum	30	67	3	278
Prawica	33	66	1	201
Trudno powiedzieć	15	71	14	220

Tabela 3. Gdyby więcej takich transportów miało przejeżdżać przez Polskę, to czy był(a)by Pan(i) przeciwko temu czy też nie?
1 - Przeciwko; 2 - Nie miałbym nic przeciwko temu

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	70	23	7	1032
Płeć				
Mężczyźni	65	29	6	489
Kobiety	74	18	8	543
Wiek				
18-24 lat	72	22	6	147
25-34	66	28	6	182
35-44	72	25	3	208
45-54	71	23	5	202
55-64	72	24	5	113
65 lat i więcej	65	18	17	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	68	20	12	385
Miasto do 20 tys.	70	25	5	116
20-100 tys.	79	16	5	197
101-500 tys.	65	32	3	214
501 tys. i więcej mieszk.	67	31	2	120
Wykształcenie				
Podstawowe	68	18	14	273
Zasadnicze zawodowe	74	21	5	291
Średnie	71	24	4	369
Wyższe	56	41	3	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	56	41	4	73
Prac. umysł. niż. szczebla	72	24	4	95
Pracownicy fiz.-umysł.	68	25	6	98
Robotnicy wykwalifikowani	79	17	4	76
Robotnicy niewykwalifik.	73	20	7	38
Rolnicy	71	20	9	51
Pracujący na własny rach.	54	43	3	38
Bierni zawodowo				
Renciści	69	18	13	105
Emeryci	69	20	11	204
Uczniowie i studenci	70	26	4	72
Bezrobotni	71	25	5	133
Gospodynie domowe i inni	85	10	5	47
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	71	24	5	170
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	62	36	3	97
sekt. pryw. poza rolnict.	71	25	4	178
prywatnym gosp. rolnym	71	17	12	77
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	73	16	11	136
276-399	76	18	6	124
400-549	74	19	6	206
550-799	64	28	8	151
Powyżej 799 zł	61	33	6	170
Ocena własnych war. mater.				
Złe	76	17	8	408
Średnie	66	26	8	418
Dobre	65	32	3	205
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	77	14	9	78
Raz w tygodniu	71	22	7	515
1-2 razy w miesiącu	70	27	4	158
Kilka razy w roku	69	25	6	171
W ogóle nie uczestniczy	58	30	12	106
Poglądy polityczne				
Lewica	67	27	6	328
Centrum	74	22	4	278
Prawica	69	28	3	201
Trudno powiedzieć	70	14	16	220